

Kérgükkel drogot szolgáltató vadon termők

Frangula alnus – közönséges kutyabenge
Quercus spp. – tölgyfajok
Salix spp. – fűzfajok

Frangula alnus – közönséges kutyabenge

- **Rendszertani besorolás:**
Rhamnaceae (varjútövisfélék)
- **Származás:**
Eurázsia
- **Előfordulás:**
árnyas, nedves erdők, lápok
Somogy, Zala, Alföld északi része

- **Környezeti igény:**

hidegtűrő, közepes vízigény, mészkerülő,

- **Botanika:**

cserje v. kis fa,
lombhullató,
2-4 m magas,
szürke, paraszemölcsös kéreg,
friss kéreg rossz szagú,
kesernyés ízű,
elliptikus levelek, ferdén futó erek,
apró virágok, virágzás: máj.v. – szept.
csonthéjas bogyó termés.

- **Drog:**

kutyabengekéreg (*Frangulae cortex*) Ph.Hg.VIII.

- **Hatóanyag:**

antraglikozidok (0,5-2%)
(antrakinon → szárítás, hosszabb tárolás során alakul ki)
flavonoidok,
cseranyagok,
nyálkaanyag.

- **Hatás:**

hashajtó

- **Felhasználás:**

hashajtó,
tea – epe- és májbántalmakra,
gyógyszeripar (pl. Cholagol).

- **Gyűjtés:**

- idő: kora tavasszal, nedvkeringés megindulása után,
- mód: max. 2 cm vastag ágakról, 20-30 cm hosszú darabokban, gyűrűs metszéssel
- szárítás: ált. természetes úton → felhasználás min. 1 év tárolás után,
vagy hőkezelés (100-120°C, 1-2 óra), majd szárítás 40-50° C
- beszáradási arány: 3 : 1

Quercus spp. – tölgyfajok

Q. petraea – kocsánytalan tölgy
Q. robur – kocsányos tölgy

- **Rendszertani besorolás:**

Fagaceae (bükkfélék)

- **Származás:**

Európa

- **Előfordulás:**

domb- és hegyvidéki erdők,

- **Környezeti igény:**

Q. petraea: közepes hőigény, szárazságtűrő, mészkerülő, tápanyagigényes,

Q. robur: meleg- és fényigényesebb, közepes vízigény,

- **Botanika:**

fa,

lombhullató,

ezüstös szürke, fénylő kéreg,

egylaki (szélporzás),

virágzás: ápr. – máj.,

makktermés.

- **Drog:**

tölgyfakéreg (*Quercus cortex*) Ph.Hg.VIII.

- **Hatóanyag:**

cseranyagok (gallotanninok).

- **Hatás:**

összehúzó, helyi gyulladáscsökkentő, helyi vérzéscsillapító,

- **Felhasználás:**

kenőcs nehezen gyógyuló sebekre, ekcémára, fagyásra, izzadáscsökkentő lábfürdő,

állatgyógyászat (hasmenés ellen),

bútoripar,

bőripar,

dísznövény.

- **Gyűjtés:**

- idő: márc. - máj.,

- mód: fiatal törzsekről és max. 10 cm vastag ágakról,

- szárítás: természetes úton, szellős helyen v. műszárítóban (max. 50° C)

- beszáradási arány: 3 : 1

Salix spp. – fűzfajok

- **Rendszertani besorolás:**

Salicaceae (fűzfélék)

- **Származás:**

Európa, Ázsia, É-Amerika

- **Előfordulás:**

folyópartok, parkok,

- **Környezeti igény:**

nagy víz- és fényigény,

- **Botanika:**

fák v. nagy termetű cserjék,

lombhullatók,

hosszúkas levelek,

kétlaki (rovarmegporzás)

virágzás: márc.- máj.,

toktermés.

• **Drog:**

fűzfakéreg (*Salicis cortex*) Ph.Hg.VIII.

• **Hatóanyag:**

fenol-glikozidok (szalicil),
aromás aldehidek és savak,
szalicil-alkohol (szaligenin),
flavonoid-glikozidok,
tanninok (8-10%).

• **Hatás:**

gyulladáscsökkentő, fájdalomcsillapító,

• **Felhasználás:**

tea – reumára, fájdalomcsillapító,
gyulladáscsökkentő
régén: gyógyszeripar (Aspirin) – ma már
szintetikus szalicilátok!,
kosárfonás,
dísznövény.

• **Gyűjtés:**

- idő: febr.- ápr., nedvkeringés megindulása után,
- mód: 30-40 cm hosszú darabokban, gyűrűs metszéssel,
- szárítás: természetes úton v. műszárító (max. 60° C)
- beszáradási arány: 3 : 1

Egyéb részükkel drogot szolgáltató vadon termők

Viscum album - fehér fagyöngy
Pinus sylvestris – erdei fenyő
Populus nigra – fekete nyár

***Viscum album* – fehér fagyöngy**

• **Rendszertani besorolás:**

Santalaceae (zsellérkefélék),

• **Származás:**

Eurázsia,

• **Előfordulás:**

mérsékelt övben gyakori

• **Környezeti igény:**

gazdanövényre nem specializált

• **Botanika:**

félélősködő,
fás, örökzöld,
kétlaki,
álvillás elágazások,
vastag, bőrnemű levelek,
apró virágok,
virágzás: márc.-ápr.,
álbogyó termés.

• **Drog:**

fehér fagyöngy leveles hajtás (*Visci albae stipes*),
fehér fagyöngy levél (*Visci albae folium*)

• **Hatóanyag:**

polipeptidok (viszkotoxin, cisztein...),
lektinek,
biogén aminok,
kávésav-származékok,
flavonoidok.

• **Hatás:**

vérnyomáscsökkentő (per os),
immunstimuláns (intracutan),
mellékhatások!

• **Felhasználás:**

tea (vérnyomáscsökkentő),
daganatos betegségek, ízületi gyulladások
kezelésére
orvosi felügyelet szükséges!

• **Gyűjtés:**

- idő: általában ősszel, v. télen, kora tavasszal
- mód: max. 0,5 cm vastag hajtásokat, kampós,
hosszabbítható bottal
- szárítás: szobahőmérsékleten
- beszáradási arány: 3 : 1

***Pinus sylvestris* – erdei fenyő**

• **Rendszertani besorolás:**

Pinaceae (erdeifenyőfélék),

• **Származás:**

Eurázsia,

• **Előfordulás:**

erdők, sziklás, homokos területeken is

• **Környezeti igény:**

fénykedvelő,

• **Botanika:**

nyitvatermő,
fa, örökzöld,
törzsön alul szürke, felül
téglavörös kéreg,
tojásdad rügyek, felületük
nem gyantás,
tűlevelek kettesével,
toboz,
virágzás: máj.- jún.

• **Drog:**

erdeifenyő hajtásvég (*Pini turio*),
erdeifenyőolaj (*Pini sylvestris aetheroleum*)
Ph.Hg.VIII.

fenyőbalzsam (*Terebinthina*),
fenyőgyanta (*Pini resina, Colophonium*),
fenyőkátrány (*Pix liquida*).

• **Hatóanyag:**

illóolaj (α -pinén, β -pinén, bornil-acetát),
diterpének (gyanta),
lignánok (gyanta).

- **Hatás:**

antibakteriális, köptető,

- **Felhasználás:**

illóolaj – köptető /max. napi 50 (-100) mg/

külsőleg: légúti hurutra inhalálás - allergén lehet

gyanta – gyógytapsz, ragtapsz, hegedűgyanta,

kátrány – kenőcs, gyógyszappan, gyógyszampon

ekcéma, pikkelysömör,

terpentinolaj – ipari oldószer,

dísznövény,

faipar,

élelmiszer (méz, szirup).

- **Gyűjtés:**

- mód:

hajtásvég: megnyúló rügyeket, hajtásvéget (5 cm) gyűjtik

balzsam, gyanta: kérgen bevágás a fatestig → gyűjtőedény

- feldolgozás:

hajtásvég: szellős, árnyékos helyen szárítás,

illóolaj: hajtásvég, tűlevél → lepárlás,

- beszáradási arány: 4 - 5 : 1

Populus nigra – fekete nyár

- **Rendszertani besorolás:**

Salicaceae (fűzfélék),

- **Származás:**

Eurázsia, É-Afrika,

- **Előfordulás:**

utak mentén, főleg az Alföldön, telepítve szinte mindenütt,

- **Környezeti igény:**

fényigényes, jó vízellátás,

- **Botanika:**

25-30 m magas fa,

kétlaki (szélporozta),

fiatal kéreg szürkésfehér,

idősebb korban sötétszürke,

mélyen repedezett,

hosszúka, hengeres,

hegyes, gyantás rügyek,

virágzás: márc. – ápr.,

toktermés.

- **Drog:**

nyárfarügy (*Populi gemma*)

- **Hatóanyag:**

illóolaj (0,5%) (humulén, kariofillén),

flavonglikozidok,

fenolglükozidok (szalicin, populin),

cseranyagok.

- **Hatás:**

antibiotikus, gyulladáscsökkentő, fájdalom-csillapító,

- **Felhasználás:**

rügy - kenőcs – köszvény, reuma

kúp – aranyér,

kéreg, levél – prosztatagyulladás.

- **Gyűjtés:**

- idő: febr.- márc., lombfakadás előtt,

- mód: általában kivágott fákról az ujjnyi vastag ágakat levágják, majd a feldolgozóhelyen lefejtik a rügyeket,

- szárítás: természetes módon, vékony rétegben,

- beszáradási arány: 2 : 1